

Sprawozdanie z 2018 roku – streszczenie

Zadanie 1.3. Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach *ex situ*, kriokonserwacja, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków.

Kierownik zadania: dr Mirosław Sitarek

Temat realizowany jest w ramach PW IHAR-PIB/IO. Jego zasadniczym celem jest utrzymanie w stanie żywym i wykorzystanie zasobów genowych roślin ogrodniczych dla potrzeb bezpieczeństwa żywności, rolnictwa i zachowania bioróżnorodności.

W projekcie, oprócz IO w Skierniewicach, uczestniczy 8 instytucji zewnętrznych, które realizują łącznie 10 tematów szczegółowych w ramach zadania 1.3. Należą do nich: Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Polska Akademia Nauk Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie, Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Lisewie, PlantiCo – Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze Zielonki Sp. z o.o., „Spójnia” Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze Sp. z o.o. w Nochowiu, Towarzystwo Przyjaciół Dolnej Wisły w Grucznie.

Stan utrzymywanych zasobów genowych roślin ogrodniczych w kolekcjach Instytutu Ogrodnictwa i instytucji współpracujących w 2018 roku przedstawiał się następująco: warzywa 9 772 obiekty, rośliny sadownicze 7 227, rośliny ozdobne 1 865 i rośliny miododajne 243. Łącznie 19 107 obiektów. Stosuje się różne formy przechowywania obiektów kolekcyjnych. Większość obiektów roślin warzywnych jest przechowywana w postaci nasion zdeponowanych w Krajowym Centrum Roślinnych Zasobów Genowych w Radzikowie. Zasoby genowe szparaga, czosnku, szalotki i dzikich gatunków z rodzaju *Allium* zachowuje się w postaci systematycznie odnawianych kolekcji polowych. W przypadku roślin sadowniczych, ozdobnych i miododajnych dominują kolekcje polowe, prowadzone zgodnie z wymaganiami agrotechnicznymi danego gatunku lub grupy roślin. Dla czosnku i jabłoni stosuje się także krioprezerwację, a podatne na wymarzenie odmiany winorośli utrzymuje się w tunelu foliowym. Z kolei część genotypów śliwy zgromadzono w karkasie w celu ochrony ich przed szarką.

W 2018 roku w ramach realizacji zadania zorganizowano 12 ekspedycji terenowych w celu poszukiwania dawnych odmian roślin ogrodniczych. W czasie ekspedycji pozyskano 365 obiektów roślin warzywnych i 124 obiekty drzew owocowych.

W 2018 roku rozmnożono, scharakteryzowano i/lub oceniono pod różnymi względami 760 obiektów, w tym na podstawie badań prowadzonych w kolekcjach IO sporządzono opisy: 14 odmian jabłoni, 4 – gruszy, 4 – wiśni, 4 – czereśni, 4 – śliwy, 10 – róży, 30 – mieczyków. Ponadto w OB w Powsinie opisano 40 historycznych odmian róż, a w ZDOO w Lisewie – 10 odmian mieczyka, 15 odmian narcyza i 30 odmian tulipanów.

W roku sprawozdawczym prowadzono działania w celu rozmnożenia i regeneracji 280 obiektów różnych gatunków roślin warzywnych pochodzących z KCRZG. Utworzono kopie bezpieczeństwa poprzez umieszczenie w ciekłym azocie dla 10 obiektów czosnku i 18 genotypów jabłoni. Przeprowadzono także 10 działań służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa o konieczności ochrony zasobów genowych roślin ogrodniczych dla przyszłych pokoleń oraz przygotowano 6 publikacji.